

Peetri Lasteaed-Põhikool

Elisabeth Kolk, 7. klass

MINA JA MAAILM

Sõnumiga T-särk

Juhendaja: Margit Alesmaa

Peetri 2021

Sissejuhatus

Loovtööks otsustasin teha omanäolise ja originaalse T-särgi, millel saab vahetada sõnumeid. T-särk on üks enim kantavaid rõivaesemeid ning neid toodetakse väga palju. Kui tavaliselt on igal T-särgil juba sõnum peale trükitud, siis ma mõtlesin, et miks osta mitu T-särki, kui tegelikult saab ühele särgile panna mitut sõnumit.

Sõnumitega T-särke kannavad inimesed mitmel põhjusel. Mõnikord lihtsalt naljaka sõnumi pärast, millel tegelikult isiklikku seost kandjaga suurt polegi. Teinekord vaimustab humoorikas sõnum, mis annab teistelegi signaali, et oled hea naljasoonega ja muhe isiksus. Samuti võivad T-särgid näidata mingit meelsust (poliitilist, rahvuslikku, fännikuuluvust) ning aitavad seega ka tõmmata nende inimeste tähelepanu, kes jagavad sinuga sarnaseid vaateid.

Valisin oma T-särgi sõnumiks keskkonna teema ja kliima soojenemise mõju jääkarudele.

Ma valisin selle teema, sest:

- see tundub tähtis, tõsine ja aktuaalne
- minu jaoks on see üks suurimatest probleemidest meie planeedil
- kliima soojenemine põhjustab jää sulamist ning jääkarude elupaikade hävimist

Kliimamuutused on päevakajaline ning ülemaailmne teema. Kliimamuutuste suureks tekitajaks on inimesed oma fossiilkütuse, transpordi, põllumajanduse ning turbamaade kuivendamisega. Need tegevused tekitavad kõige rohkem kasvuhooneefekti. 90% Eurooplastest peab kliimamuutust tõsiseks probleemiks. Kliima soojenemine tekitab ka äärmuslike ilmastikunähtuseid nagu näiteks tormid, üleujutused, kõrbestumine ning merevee taseme tõus.

1. Töö käik

1.1. Idee leidmine

Meil kõigil on kodus T-särke, millel on peal mingi sõnum. Ja T-särk ongi kõige sobivam rõivaese reklaami või mõne muu sõnumi edasi andmiseks. T-särgil võib olla peal firmamärk ja kohe teame, ka üht-teist kandja kohta. Et talle meeldib see kallis kaubamärk, et talle meeldib kulutada raha kallitele brändidele või siis just vastupidi. T-särgil olev sõnum võib meie kohta nii mõndagi öelda. Näiteks, kui särgi peal on mõne bändi nimi, siis me saame kohe aimu selle inimese muusikamaitsest ja nii võime leida uusi sõpru. Või siis jälle vastupidi, kui kiri särgil ütleb, et hoia eemale, siis me hoiamegi pigem distantsti.

Aga et mitte koormata keskkonda, siis võiks ühele T-särgile panna mitu sõnumit. Et olenevalt tujust või kohast, võid vahetada särgil sõnumi ära. See on võimalik, kui sõnum kirjutada, trükkida või õmmelda eraldi kangatükile ja kinnitada see T-särgile trukkide abil. Sel juhul võib sõnumeid olla kümneid erinevaid.

Tekstiilitoodete sektor on üks saastavamaid tööstusi maailmas, paigutudes kasvuhoonegaaside heite poolest viiendale kohale. Kahjuks räägitakse sel teemal veel üsna vähe. Samas kasvab uute riideesemete tootmine ja ostmine iga aastaga ja koos sellega ka tekstiilprügi kogus, mida tuleb koguda ja käidelda.

Keskkonnaministeerium jagab oma kodulehel soovitusi, kuidas vähendada tekstiiljätmete tekkimist:

- Enne kui katkise rõiva ära viskad, proovi seda parandada või muuta kasutuna seisvat rõivaeset millekski uueks.
- Laenuta riideid – väga pidulikke või muidu erilisi kostüüme ei pea omaile ostma, eriti kui on tõenäoline, et vajad eset vaid ühe korra elus.
- Osta kasutatuna – tihti leiab teise ringi poest nii kvaliteetseid kui ka isikupäraseid tooteid.
- Kui oled otsustanud soetada uue rõivaeseme, vali kauakestev ja kvaliteetne toode. Tore, kui leiad taaskasutatud materjalist eseme. Alati tasub eelistada looduslikest

materjalidest ja eriti veel monomaterjalist ehk ühest materjalist, mitte erinevatest kiududest valmistatud tooteid, sest neid on hiljem lihtsam ümber töödelda. Kohalikku tekstiilitoodangut eelistades on toote jalajälg kordi väiksem. Samuti toetad sellega ka kohalikku majandust.

- Terved ja puhtad tekstiilitooted, mida Sa enam ei vaja, anna ära, müü või anneta!

Keskkonnaministeeriumi kodulehel oleva info järgi:

- Praegu tarbitakse maailmas aasta jooksul hinnanguliselt kaks korda rohkem rõivaid kui aastal 2000.
- Tekstiili korduskasutus ja tekstiilijäätmete ringlussevõtt on probleem üle maailma. Hinnanguliselt läheb maailmas 73% turule pandud riietest kas prügimäele või põletusse.
- Samuti on leitud, et osades riikides jäävad inimestel kõigist ostetud riietest 40% kappidesse ega jõua kunagi ostja selga.

1.2. Kavandite tegemine

Minu esimene sõnumi mõte on T-särgile õmmelda jääkaru käpajälg, mis koosneb lumehelbe mustrist ning selle käpajälje tagataustal on kujutatud suured jäämäed.

Lumehelbe muster tähistaks seda, et püüda takistada kliima soojenemist ja et lumi ikkagi püsiks meie planeedil. Jääkaru käpajälg tähistaks, et kuidagi takistada jäämägede sulamist, et jääkarud välja ei sureks ning nende elupaigad ei hävineks enam (Lisa 1).

Teine mõte oli kasutada sõnumis teksti ja selleks sobib kõige paremini sõna HOIAME. See tähendabki, et meil tuleb oma planeeti hoida ja tuleb teha kõik, et päästa siinset loodust ja kõiki elusolendeid. Ja et siduda see sõna paremini lume ja jääga, siis O-tähe sisse tegin lumehelbe (Lisa 2).

1.3. Õblemiseks ettevalmistamine

Esiteks pidin leidma sobivad materjalid. Kui sõnum oli teada, siis tuli välja mõelda, mis värvidega võiks oma töö teha. Otsustasin, et T-särk tuleb valge, sõnumi kangas must ja sõnum T-särgile valge niidiga. Materjali leidmine oli lihtne. T-särgi leidsin kodust ja jällegi hea võimalus keskkonda säästa ning taaskasutada olemasolevaid rõivaid. Sõbra käest sain musta puuvillase kanga. Juhendaja soovitas valida mitteveniv materjal, et tekst või pilt jääks selgem ja arusaadavam ning oleks parem õmmelda (Lisa 3).

Kavandi tegin A4 suuruses, et mahuks T-särgi peale. Otsustasin, et sõnum tuleb ettepoole ja proovisin kavandit paigutada särgile. Kuna A4 mõõt tundus liiga suur, siis tegin kavandit väiksemaks ja rohkem ruudu kujulisemaks.

Nüüd tuli kavand kanda kangale. Selleks kasutasin kangale kopeerimiseks mõeldud spetsiaalset paberit. Panin kõige alla musta kangatüki, sellele kopeerpaberi ning kõige peale kavandi (Lisa 4). Vaatasin, et kavand jääks ilusti otse, kinnitasin nõõpnõeltega ja joonistasin terava pliiatsiga, tugevalt peale vajutades, oma kavandi uuesti üle. Kontrollisin, kas jooned jäid kangale näha ja võtsin kavandi ära (Lisa 5).

1.4. Õblemine ja viimistlemine

Järgmisena panin valmis õmblusmasina. Kuna kangas oli must, siis õblemiseks valisin valge niidi. Proovisin proovitükil õmmelda, et vaadata, kas pisted on korralikud ja sobiva pikkusega. Kui kõik tundus sobiv, siis alustasin sõnumi õblemist. Esimesena tegin lumehelbe. Kõik niidiotsad sidusin töö pahemal poolel kokku, et õigelt poolt oleks kõik ilus ja korrektne (Lisa 6).

Seejärel tegin jääkaru küünised. Kuna ma ei olnud varem õmblusmasinaga väga palju õmmelnud, siis otsustasin teha need käsitsi väikeste pistetega. Seejärel triikisin töö üle ja joonistasin peale sõnumi kangatüki piirjooned. Jätsin serva õmblusvaru palistuse jaoks. Lõikasin

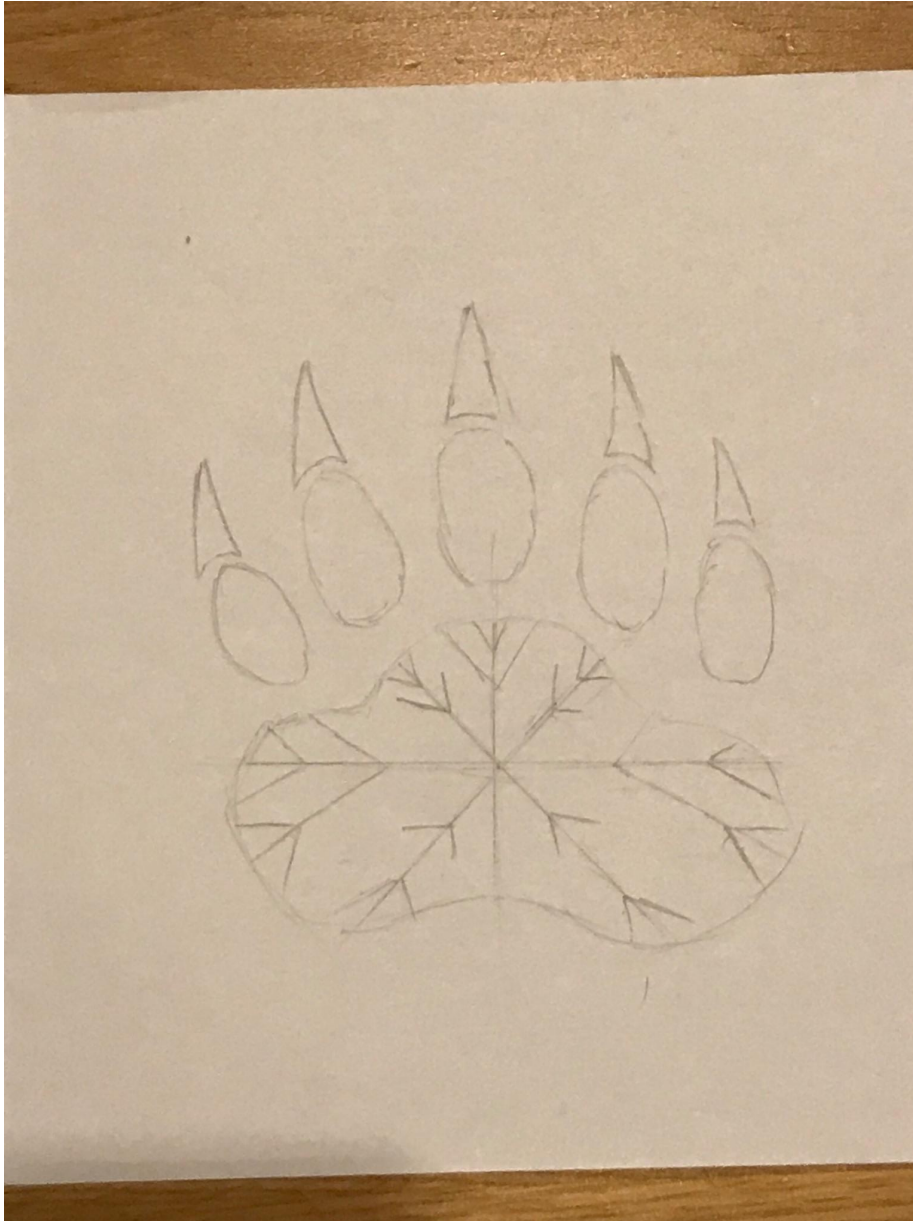
paraja suurusega tüki kangast välja ja äärestasin äärestusmasinaga kangatüki servad. Äärestamist kasutatakse, et vältida hargnemist või narmendamist. Siis triikisin palistuse osa tagasi ja õmblesin musta niidiga ümberringi kinni (Lisa 7). Esimene sõnum saigi valmis (Lisa 8). Teise sõnumiga kangatükiga tegin sama (Lisa 9).

Siis märkisin särgile ja sõnumiga kangatükile peale trukkide asukohad. Need peavad olema täpselt kohakuti. Kõigepealt panin trukid sõnumiga kangatükile ja siis alles T-särgi külge. Seda tuli teha väga ettevaatlikult, et T-särk ei jääks truki vahele ja ei tekiks auke (Lisa 10).

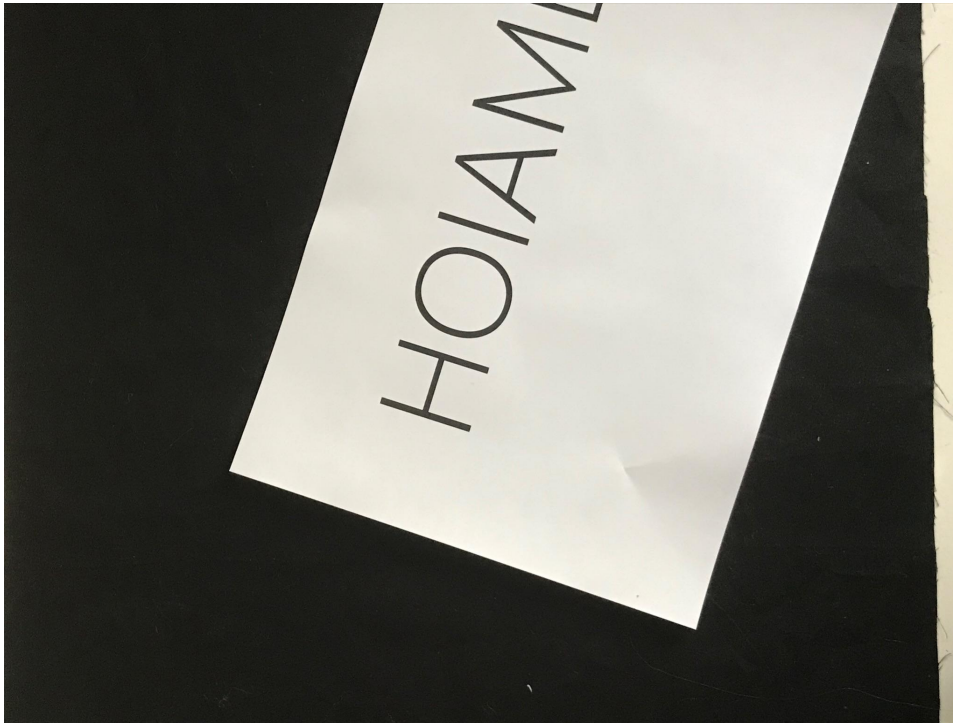
Nüüd oli töö valmis. T-särk kahe vahetatava sõnumiga (Lisa 11)

Lisad

Lisa 1. Kavand nr.1



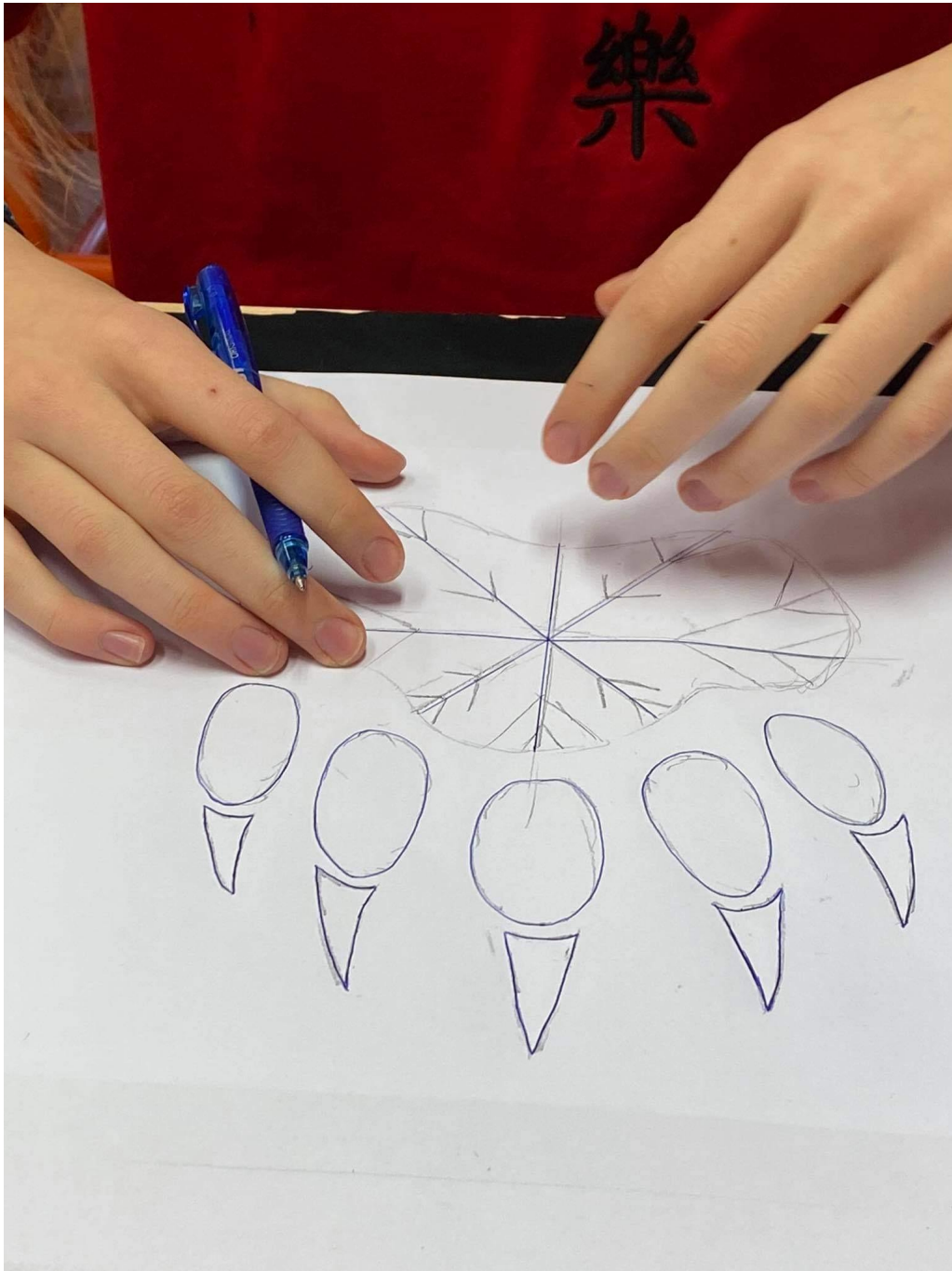
Lisa 2. Kavand nr.2



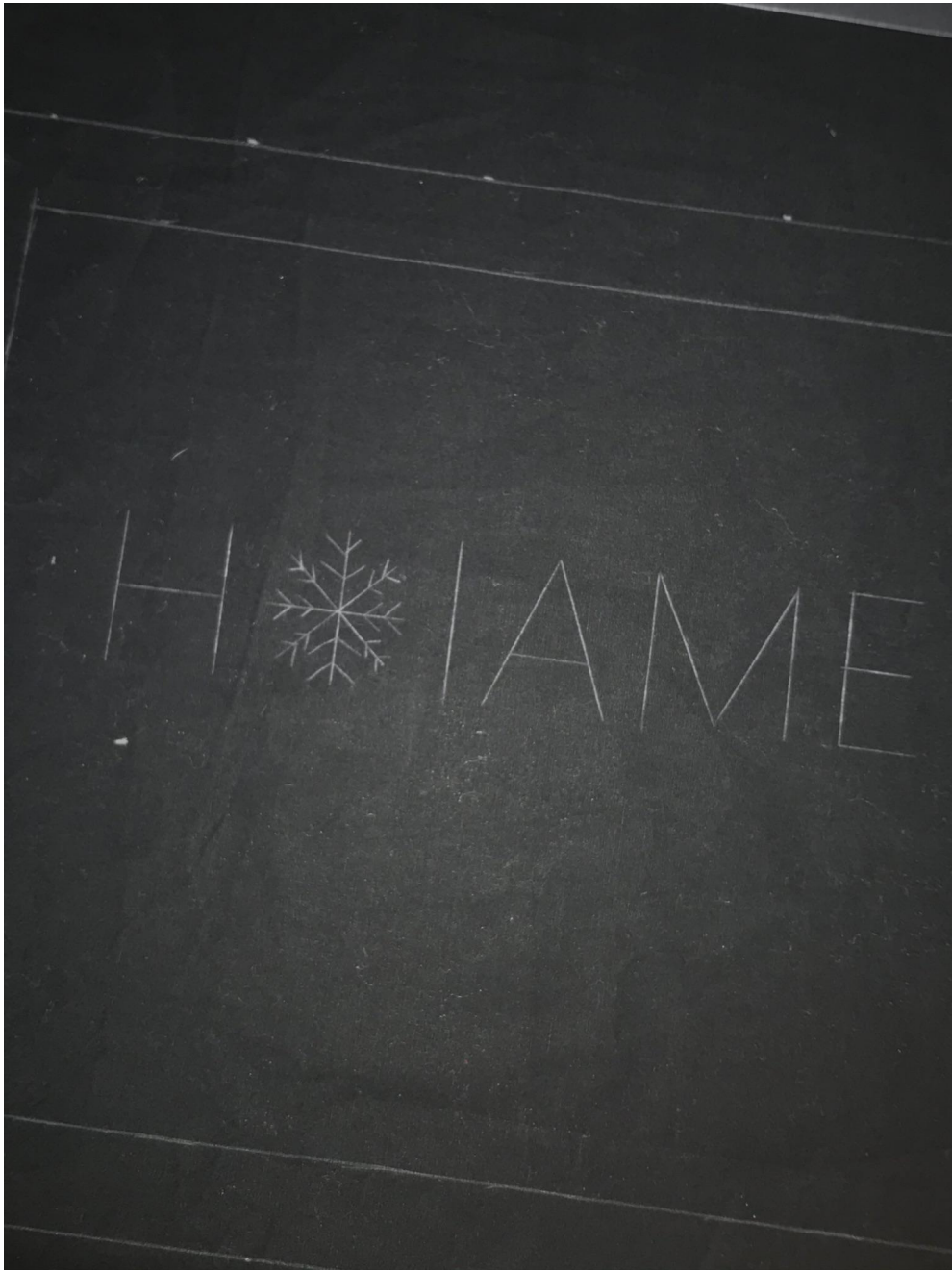
Lisa 3. Materjalide valimine.



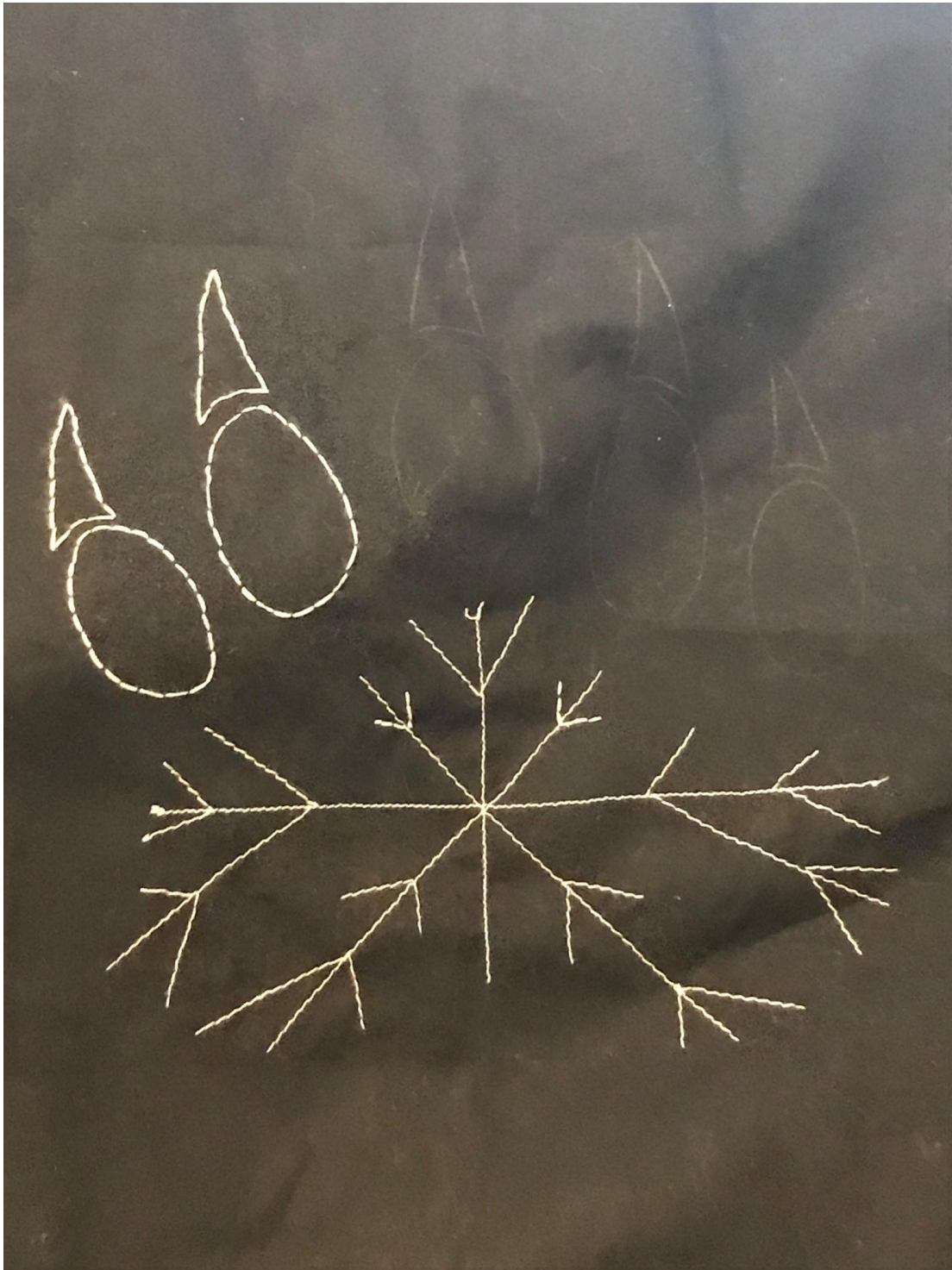
Lisa 4. Joonise kandmine kangale



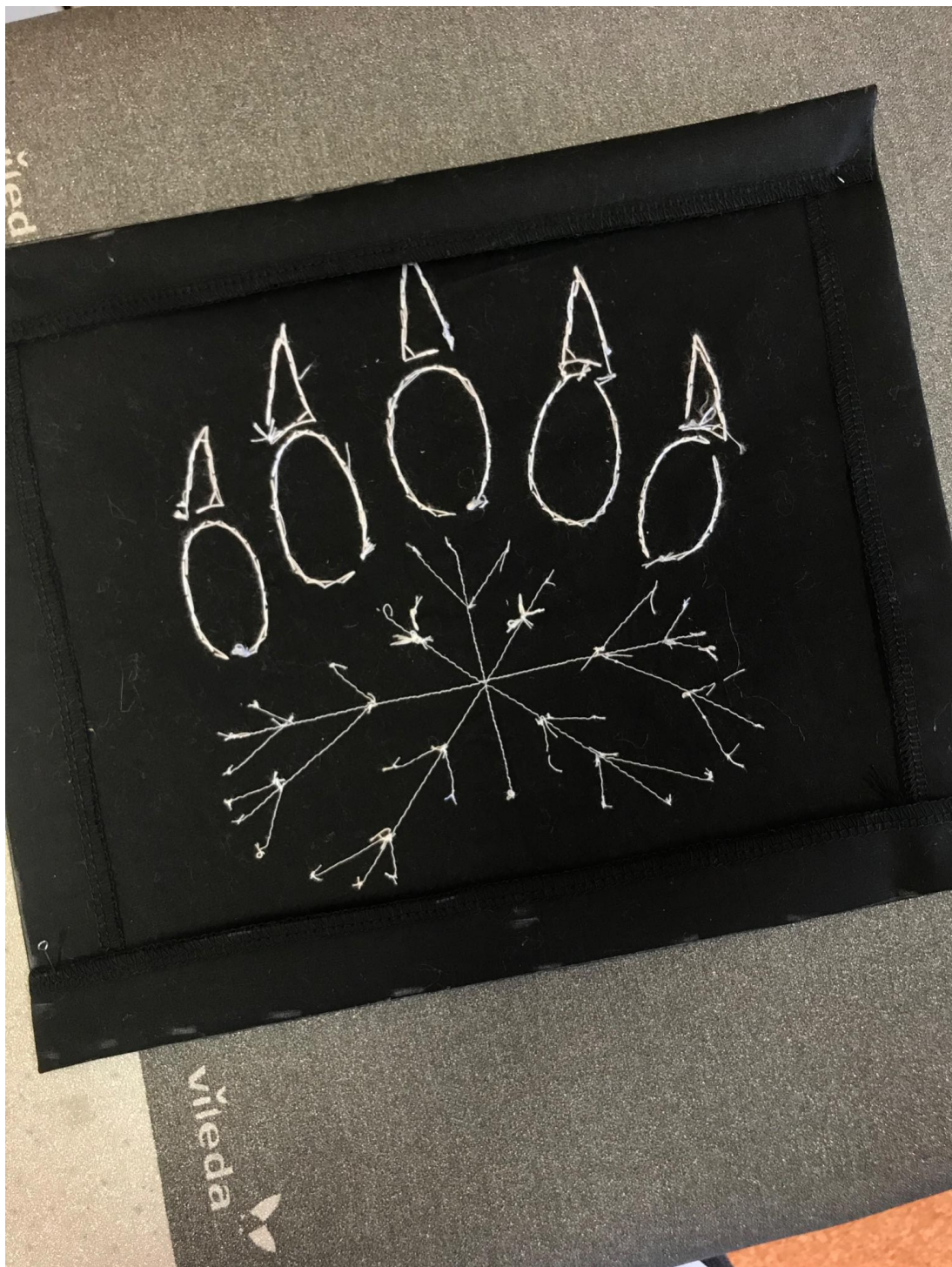
Lisa 5. Joonis on kantud kangale



Lisa 6. Õmblemine



Lisa 7. Palistuste tegemine



Lisa 8. Valmis sõnum 1



Lisa 9. Valmis sõnum 2



Lisa 10. Trukkide märkimine



Lisa 11. T-särk kahe vahetatava sõnumiga



